

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут педагогічний
Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА З МЕТОДИКОЮ
КЕРІВНИЦТВА ЗОБРАЖУВАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ДІТЕЙ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма «Дошкільна освіта»
Спеціальність 012 Дошкільна освіта
Галузь знань 01 ОСВІТА / ПЕДАГОГІКА

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «27» серпня 2024р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи образотворчого мистецтва з методикою керівництва зображувальною діяльністю дітей
Викладач	Лазарович Надія Богданівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти
Контактний телефон викладача	+38 (098)-95-198-82
Е-mail викладача	nadiia.lazarovych@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	9 кредитів ЄКТС, 270 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Згідно розкладу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є підготовка майбутніх вихователів до роботи з розвитку творчих здібностей дошкільників засобами образотворчого мистецтва.</p> <p>Курс охоплює теоретичні основи дитячої творчості та практичні методи організації малювання, ліплення, аплікації та інших видів зображувальної діяльності. Студенти вивчають способи мотивації дітей до творчого самовираження, техніки розвитку фантазії та уяви, а також методи створення сприятливого розвивального середовища для художньої діяльності дошкільників.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є забезпечення здобувачам освіти оволодіння сучасними методами організації образотворчої діяльності дітей на різних етапах дошкільного дитинства та підготувати їх до професійної діяльності з розвитку творчих здібностей дошкільників засобами образотворчого мистецтва.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомлення з основними видами і жанрами образотворчого мистецтва, засобами їх художньої виразності; – вивчення спеціальних досліджень, присвячених ознайомленню дошкільників з різними видами образотворчого мистецтва та навчанню образотворчій діяльності; – оволодіння знаннями про особливості розвитку у дітей дошкільного віку образотворчих здібностей і шляхи формування творчості в їх образотворчій діяльності; – розвиток умінь виконувати мистецький аналіз творів образотворчого мистецтва і здійснювати їх відбір для дітей дошкільного віку, аналізувати дитячі образотворчі роботи; – навчання виготовленню різноманітних наочно-методичних посібників для дітей, складанню розробок занять з різних видів образотворчої діяльності. 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	

КК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (за стандартом вищої освіти України):

- КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- КЗ-9. Здатність здійснення безпечної діяльності.

Спеціальні (фахові компетентності) (за стандартом вищої освіти України):

- КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.
- КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).
- КС-11. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності.
- КС-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленневою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.
- КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Програмні результати навчання:

- ПРН 01- Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.
- ПРН 03 - Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами.
- ПРН 15 - Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.
- ПРН 18 - Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового,

природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

ПРН 22 - Дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку.

Загальні компетентності (за професійним стандартом):

ЗК.03 Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, поважати багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження (культурна компетентність).

ЗК.06 Здатність усвідомлювати свої професійні можливості та діяти лише в межах рівня професійної підготовки, діяти на основі етичних міркувань (мотивів), доброчесності, соціальної відповідальності, поваги до різноманітності та мультикультурності (етична компетентність).

Професійні компетентності (за професійним стандартом):

А Організація, забезпечення та реалізація освітнього процесу

A1 – Прогностична

A 1.1 Здатність планувати та прогнозувати результати освітнього процесу.

A2 – Організаційна

A 2.2. Здатність обирати ефективні методи, форми та засоби організації освітнього процесу відповідно до запитів та потреб здобувачів освіти.

A 2.3. Здатність організовувати ігрову (провідну) і інші види дитячої діяльності та підтримувати види діяльності, ініційовані дитиною.

Б. Участь у створенні, підтримці та розвитку здорового, безпечного, розвивального, інклюзивного освітнього середовища.

B1 – Здоров'язберезувальна

B 1.2. Здатність організовувати психологічно безпечне освітнє середовище.

Г. Професійний розвиток та самовдосконалення.

G1 - Здатність до навчання впродовж життя.

G 1.2. Здатність планувати та реалізовувати індивідуальний професійний розвиток та самоосвіту.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	28/12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	48/16
самостійна робота	194/242

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
---------	---------------	---------------------	--------------------------

III-IV	012 Дошкільна освіта	Другий	Нормативний	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		Кількість годин		
		лекції	заняття	сам. роб
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи образотворчої діяльності дітей				
Тема 1.1: Образотворче мистецтво – специфічна форма відображення дійсності		2	2	15
Тема 1.2: Види, форми та жанри образотворчого мистецтва.		2	2	15
Тема 1.3. Анатомо-фізіологічні особливості дітей дошкільного віку та психологічні механізми розвитку образотворчої діяльності.		2	2	15
Тема 1.4. Розвиток у дітей інтересу до образотворчої діяльності		2	4	15
Тема 1.5. Види образотворчої діяльності дітей та їх взаємозв'язок.		2	2	15
Тема 1.6. Методи і прийоми розвитку дитини в образотворчій діяльності в ЗДО.		2	4	15
Тема 1.7.Форми організації образотворчої діяльності в ЗДО.		2	4	15
Змістовий модуль 2. Особливості організації образотворчої діяльності дітей дошкільного віку				
Тема 2.1. Малювання як засіб особистісного розвитку дитини		2	6	15
Тема 2.2. Образотворчість і художньо-естетичний розвиток особистості в ранньому дитинстві.		2	2	10
Тема 2.3 Розвиток особистості дитини у процесі занять з ліплення.		2	4	15
Тема 2.4 Декоративна діяльність дошкільнят як засіб і середовище особистісного розвитку		2	6	15
Тема 2.5. Особистісно-розвивальна спрямованість архітектурної та конструктивно-моделюючої діяльності		2	4	14
Тема 2.6. Альтернативні підходи до планування образотворчої діяльності		2	2	10
Тема 2.7.Спільна робота закладу дошкільної освіти та сім'ї з питань організації образотворчої діяльності		2	2	10
ЗАГ:		28	48	194
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання	З урахуванням Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти			

<p>навчальної дисципліни</p>	<p>Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf</p> <p>Вид контролю: 3 сем.- залік (виставляється за поточними оцінками на практичних заняттях у 100б. (90б. пр., 10б. - самостійна робота).</p> <p>4 сем.- екзамен (підсумкова оцінка за роботу на практичних заняттях максимально 50 балів (40 б. пр., 10б. - самостійна робота)). Допуск до семестрового іспиту мінімально становить 25 балів, максимально-50б.</p> <p>Тестування – 50 балів (здійснюється на платформі дистанційного навчання https://d-learn.pnu.edu.ua/).</p> <p>Разом – 100 б.</p> <p>Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra та ін. https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylii-stefanyka.pdf</p> <p>Якщо студент не набрав у сумі за всі види роботи з курсу мінімальну кількість балів (50 балів) він може бути рекомендований на повторний курс з вивчення даної дисципліни https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-povtorne-vyvchennia-dystsyplin-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf</p>
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Проводяться в системі дистанційного навчання університету https://d-learn.pnu.edu.ua. Оцінюються за 100-бальною шкалою.</p>
<p>Семінарські заняття</p>	<p>Семінарські та практичні заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з курсу відповідно до сформульованих завдань. Підготовка до семінарського заняття спрямована на вивчення ключових та розгляд питань теми, активну участь під час обговорення, обов'язкове виконання усіх завдань. Оцінка за такі заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Виконання 50 % завдань, пройдене тестування.</p>

Підсумковий контроль	Форма контролю – залік, (3 семестр), екзамен (4 семестр). Форма здачі – комбінована.
----------------------	---

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Проводяться в системі дистанційного навчання університету <https://d-learn.pnu.edu.ua>. Оцінюються за 100-бальною шкалою.

Академічна доброчесність:

Загальні морально-етичні принципи, правила поведінки, академічну доброчесність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету, регламентує низка нормативних документів, а саме:

- Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція)
- Положення про запобігання академічному плагіату (нова редакція).
- Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
- Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”.

Ознайомитися з переліченими положеннями та документами можна за адресою:

<https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

Відвідування занять:

Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu.pdf>).

Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf>).

Неформальна освіта:

Згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyilia-stefanyka.pdf зараховуються результати неформальної освіти в залежності від кількості годин та тем, які повинні відображати матеріал практичних занять.

Обов'язковою умовою визнання результатів неформального навчання здобувача в рамках НД освітньої програми є відповідність цих результатів рівню освіти, на якому реалізується освітня програма.

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний Стандарт дошкільної освіти) К.: Міністерство освіти і науки України, 2021. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini>
2. Бех І.Д., Танько Т.П. Конструювання та художня праця в дошкільному закладі: програма та методичні рекомендації. К.: Світич, 2017. 112 с.
3. Верещагіна О.В. Декоративно-прикладне мистецтво в дошкільному навчальному закладі: методичний посібник. Харків: Основа, 2019. 128 с.
4. Гончарук Т.А. Українська народна іграшка в художньому вихованні дошкільників: навчально-методичний посібник. К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. 95 с.
5. Гришко Н.Є. Ліплення в дитячому садку: методичні рекомендації. Київ: Генеза, 2019. 80 с.
6. Іванченко В.А. Пластилінові чудеса: творчі заняття з ліплення для дошкільників. Харків: Ранок, 2020. 96 с.
7. Котляр В.П. Методика навчання образотворчого мистецтва в дошкільних закладах: навчальний посібник. Глухів: ГНПУ, 2018. 184 с.
8. Котляр В.П. Розвиток творчих здібностей дошкільників засобами декоративно-прикладного мистецтва: методичні рекомендації. Глухів: ГНПУ, 2019. 96 с.
9. Котляр В.П. Художнє виховання дітей дошкільного віку: теорія і практика: монографія. Глухів: Глухівський НПУ ім. О. Довженка, 2017. 248 с.
10. Котляр В.П., Мартиненко С.М. Ліплення в дошкільному навчальному закладі: навчально-методичний посібник. Глухів: ГНПУ, 2020. 128 с.
11. Кривоніс М.Л., Дроботій О.Л. Образотворча діяльність. Ранній вік: Посібник. Базовий компонент дошкільної освіти до всіх чинних програм. Нова редакція. Харків: «Ранок», 2017. 160 с.
12. Кривоніс М.Л., Дроботій О.Л. Образотворча діяльність. Середній вік: Посібник. Харків: «Ранок», 2015. 208 с.
13. Лазарович Н.Б. Методичні рекомендації до дисципліни «Основи образотворчого мистецтва з методикою керівництва зображувальною діяльністю». Навчально-методичне видання. Івано-Франківськ: Видавець Кушкір Г.М., 2020. 140 с.
14. Лисенко Н.В., Кирста Н.Р., Лазарович Н.Б. Педагогіка українського дошкілля: У 3 ч.: Навчальний посібник. К.: Видавничий дім «Слово», 2016. Ч. 3.
15. Машовець М.А. Конструювання з природних матеріалів у дошкільному віці. Львів: Світ, 2019. 88 с.
16. Освітня програма для дітей від 2 до 7 років "Дитина" / За ред. Г.В. Беленької

та ін. К.: Міністерство освіти і науки України, 2020. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej>

17. Пісоцький О.П., Пісоцька Л.М. Основи образотворчого мистецтва та образотворча діяльність у дошкільному віці: навч. посіб. для студентів спеціальності "Дошкільна освіта". 2-ге вид., доп. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 162 с.

18. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: навчальний посібник (розділ "Художньо-продуктивна діяльність"). К.: Академвидав, 2015. С. 285-340.

19. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / О.І. Білан; за заг. ред. О.В. Низковської. К.: Генеза, 2017. 256 с. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/programy-rozvytku-ditey/Bilan_Programa_Ukrdoshkillja_2017.pdf

20. Яковлєва Н.В. Альбом з аплікації, ліплення, конструювання. Для дитини 4-6-го року життя EduLnu. Харків: Ранок, 2018. 64 с. (серія "Талановиті пальчики")

Додаткова література:

9. Програма розвитку дитини дошкільного віку "Я у Світі" – нова редакція / За ред. О.Л. Кононко та ін. К.: Світич, 2021. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej>

10. Рібцун О.Г., Рібцун Ю.В. Іграшки з природного матеріалу. Талановиті пальчики. Навчальне видання. Київ: Літера ЛТД, 2015. 31 с.

11. Рібцун О.Г., Рібцун Ю.В. Малювання крок за кроком. Талановиті пальчики. Навчальне видання. Київ: Літера ЛТД, 2015. 35 с.

12. Рібцун О.Г., Рібцун Ю.В. Пластилін. Талановиті пальчики. Навчальне видання. Київ: Літера ЛТД, 2015. 34 с.

13. Рібцун О.Г., Рібцун Ю.В. Пластилінові фантазії. Талановиті пальчики. Навчальне видання. Київ: Літера ЛТД, 2015. 32 с.

14. Шевчук А. Мистецька освіта дітей. Традиції та інновації в оновленому БКДО // Дошкільне виховання. №4. 2021. С. 20-23.

Шульга Л.В. Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку засобами арт-педагогіки: навчально-методичний посібник. Запоріжжя: ЗНУ, 2018. 156 с.

Викладач:

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри теорії та методики дошкільної і
спеціальної освіти

Надія ЛАЗАРОВИЧ